

ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS PANAUDOJIMO VERTINIMŲ, ATLIKTŲ 2013 METAIS, APŽVALGA

Turinys

Europos socialinio fondo finansuojamų veiklų švietimo ir mokslo srityje įgyvendinimo rezultatų vertinimas	2
ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų kelių sektoriaus projektams įgyvendinti, planavimo ir panaudojimo efektyvumo vertinimas	3
ES struktūrinės paramos administravimo sistemos efektyvumo vertinimas	4
ES struktūrinės paramos vertinimų kokybės vertinimas	5
ES struktūrinės paramos vertinimų rezultatų panaudojimo vertinimas.....	6
ES paramos poveikio Lietuvos turizmo sektoriui ir plėtros galimybių vertinimas	8
ES struktūrinės paramos poveikio vietinei ir urbanistinei plėtrai vertinimas.....	9
Kontrafaktinio vertinimo metodų pritaikomumo ir statistinių duomenų pakankamumo ES struktūrinės paramos poveikiui matuoti vertinimas.....	11
Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 1 prioriteto priemonės " Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas" poveikio ir jos tęstinumo vertinimas	13
Sveikatos sektoriaus prioritetų 2014-2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo laikotarpiu strateginis vertinimas.....	15
Žmogiškųjų išteklių plėtros ir socialinės sanglaudos sričių būklės analizė ir perspektyvų 2014–2020 m. parengimas.....	16
Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinis vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai	18

Europos socialinio fondo finansuojamų veiklų švietimo ir mokslo srityje įgyvendinimo rezultatų vertinimas

Užsakovas: Švietimo ministerija

Biudžetas 121 000 Lt

Vertinimą atliko: VšĮ „Viešosios politikos ir vadybos institutas“, UAB „PPMI Group“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: užtikrinti 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo kokybę, veiksmingumą ir nuoseklumą, atliekant ESF finansuojamų projektų švietimo ir mokslo srityje įgyvendinimo metu sukurtų produktų vertinimą.

Uždaviniai:

atlikti ŠMM administruojamų ESF projektų įgyvendinimo metu sukurtų produktų vertinimą, siekiant suklasifikuoti sukurtus / kuriamus produktus ir įvertinti konkrečių produktų naudojimą, išanalizuoti ir tobulinti švietimo ir mokslo sistemą atliekant šias projekto veiklas.

Apimtis: vertinami ESF produktai, sukurti ir finansuoti pagal 2004–2006 m. BPD 2.4 ir 2.5 priemones bei 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių veiksmų programos 2 ir 3 prioritetus.

Naudoti metodai: 3 projektų vykdytojų apklausos, 11atvejo studijų, per kurias išsamiai įvertinti konkretūs produktai, fokusuotų grupių diskusijos. Metodškai projektą sudarė du etapai: pirmajame etape buvo kuriama ESF produktų, finansuotų pagal 2004–2006 m. BPD 2.4 ir 2.5 priemones bei 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių veiksmų programos 2 ir 3 prioritetus, duomenų bazė. Joje surinkti duomenys apie beveik 3 tūkst. produktų. Antrajame projekto etape buvo atliekamas ESF produktų vertinimas pagal efektyvumo, rezultatyvumo, tvarumo kriterijus.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

- sukurta ESF produktų duomenų bazė. Joje surinkti duomenys apie beveik 3 tūkst. produktų: mokomąją ir metodinę medžiagą, studijų ir švietimo programas, švietimo ir mokslo institucijų valdymui tobulinti skirtas priemones, informacines sistemas, tyrimus ir pan. Produktai sugrupuoti ir aprašyti pagal nustatytą struktūrą.

- įvertinta sukurtų produktų kokybė:

- Pagrindinės išvados dėl produktų tipų ir naudotojų: didžiausia dalis projektų yra skirta mokomajai medžiagai kurti; pagrindiniai ESF produktų naudotojai buvo ir yra mokiniai, studentai, mokytojai ir dėstytojai. Nustatyta, kad daugiau negu 2/5 produktų yra vienos institucijos produktai. Taigi kitose organizacijose panaudoti produktus buvo sąlyginai mažai planuojama ir sąlyginai mažai panaudota.

- Pagrindinės išvados dėl produktų naudojimo ir kokybės užtikrinimo: projektų vykdytojams buvo sudarytos geros galimybės užtikrinti produktų kokybę, ypač įgyvendinant 2007–2013 m. projektus. Tačiau vykdytojai nebuvo skatinami gerinti produktų kokybę ir didinti panaudojimą – daugeliui produktų nebuvo taikoma išorinė kontrolės sistema, kuri padėtų užtikrinti nuoseklią produktų kokybės ir panaudojimo priežiūrą. Daugiausia dėmesio buvo skiriama projektų veikloms (finansiniam projektų įgyvendinimui pagal paramos sutartį ir teisės aktuose nustatytų procedūrų laikymuisi), o ne produktų kokybei ir panaudojimui.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Pagrindinės rekomendacijos:

- ŠMM patvirtinti produktų tipų baigtinį sąrašą ir produktų išaiškinimus;

- ŠMM rekomenduojama projektų lygmeniu taikyti stebėsenos rodiklius, kurie atskleistų ESF produktų panaudojimą ir sklaidą tikslinėje grupėje;

- Vadovaujančiai institucijai, ŠMM ir ESFA rekomenduojama skatinti į projektų tikslines grupes orientuotą projektų valdymą.

Taikant kokybiškus stebėsenos rodiklius ir tiksliau apibrėžiant projektų rezultatus, iš anksto planuojant produktų naudotojus bei skatinant platesnį bendradarbiavimą su tikslinėmis grupėmis kuriant ESF produktus, galima užtikrinti (1) didesnę ESF produktų sklaidą ir panaudojimą, (2) didesnę projektų tikslinių grupių pasitenkinimą sukurtais ESF produktais, (3) didesnę lankstumą ir inovatyvumą įgyvendinant ESF projektų tikslus, (4) daugiau duomenų, reikalingų įvertinti ESF produktų ir ESF rezultatyvumą ir efektyvumą.

ES struktūrinių fondų lėšų, skirtų kelių sektoriaus projektams įgyvendinti, planavimo ir panaudojimo efektyvumo vertinimas

Užsakovas: Susisiekimo ministerija

Biudžetas: 134 915 Lt

Vertinimą atliko: UAB "BGI-Consulting", 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: tobulinti ES lėšų, skirtų kelių sektoriaus projektams įgyvendinti, panaudojimą, įvertinant jų planavimo tinkamumą, tikslų ir uždavinių pasiekimo mastą, panaudojimo efektyvumą ir poveikį.

Uždaviniai:

- atsižvelgiant į pasikeitusią ekonominę situaciją, įvertinti kelių sektoriuje nustatytų tikslų, uždavinių, priemonių ir suplanuotų projektų jiems pasiekti tinkamumą;
- įvertinti, ar įgyvendinti projektai (fizinė apimtis ir finansavimas) buvo pakankami nustatytiems tikslams, uždaviniams pasiekti, ar lėšos, panaudotos šiems projektams, buvo panaudotos efektyviai;
- įvertinti kelių sektoriaus projektams įgyvendinti skirtų ES struktūrinių fondų lėšų poveikį visuomenei, ekonomikai, verslui;
- pateikti gerosios užsienio šalių praktikos atvejus, planuojant ES struktūrinių fondų lėšas kelių sektoriaus projektams ir juos įgyvendinant (pavyzdžiui, finansavimo tipai, įgyvendinimo procedūros ir pan.);
- atsižvelgiant į vertinimo rezultatus, pateikti rekomendacijas dėl kelių sektoriaus plėtros prioritetų ir priemonių 2014–2020 metais.

Apimtis: Vertintos pagal 2007–2013 metais Ekonomikos augimo veiksmų programą įgyvendinamos kelių sektoriaus priemonės.

Naudoti metodai: intervencijos logikos nuoseklumo analizė, makroekonominis modeliavimas, interviu.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Vertinime nustatyta, kad:

- nors pasiekta reikšminga pažanga mažinant eismo įvykių ir juose žuvusiųjų skaičių, tačiau ši pažanga nepakankama, eismo saugumo problematika išlieka itin reikšminga;
- tikslai, uždaviniai, priemonės ir remiamos veiklos suplanuotos tinkamai;
- priemonėms VP2-4.3-SM-01-V, VP2-4.4-SM-02-R ir VP2-4.4-SM-01-V buvo galima suplanuoti ambicingesnes produktų rodiklių reikšmes, priemonės VP2-5.1-SM-01-V produkto planui pasiekti buvo numatytos šiek tiek (apie 8 proc.) per mažos lėšų apimtys, priemonei VP2-5.4-SM-01-V lėšų buvo skirta pakankamai;
- sąnaudų palyginimui naudotų šalių kontekste (Latvija, Lenkija, Vengrija, Čekija) Lietuvos investicijų į kelius efektyvumas atrodo teigiamai. Daugumos priemonių atveju suplanuoti tikslai ir uždaviniai pasiekiami santykinai mažesnėmis sąnaudomis;
- dėl analizuojamų investicijų į kelių sektorių 2007–2020 m. sukurtas papildomas BVP 2,3 karto viršija pačias investicijas (iš visų finansavimo šaltinių, išreikštas proc. nuo BVP);
- didžiausias poveikis užimtumui pasireiškė 2010 metais (kai projektų išlaidos buvo didžiausios) ir sudarė 22,5 tūkst. užimtųjų, t. y. tiek užimtųjų 2010 metais buvo daugiau nei būtų buvę nesant investicijų;
- didžiausias poveikis darbo užmokesčiui pasireiškė 2011 metais, kai dėl atliktų investicijų darbo užmokestis buvo 2,36 proc. didesnis, nei būtų buvęs be analizuojamų investicijų.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo ataskaitoje pateikta 10 rekomendacijų. Rekomendacijose 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui suformuluoti pasiūlymai toliau investuoti į inovacijų ir MTEP veiklas kelių sektoriuje (intelektinės transporto sistemos ir paslaugos, inovacijos, susijusios su kelių dangomis, sistemų optimizavimo tyrimai ir kt.), į infrastruktūrines eismo saugos priemones, didelį dėmesį skiriant vairuotojų elgsenos keitimui bei kitoms organizacinėms priemonėms.

ES struktūrinės paramos administravimo sistemos efektyvumo vertinimas

Užsakovas: Finansų ministerija

Biudžetas 216 590 Lt

Vertinimą atliko: VŠĮ „Viešosios politikos ir vadybos institutas“, UAB „PPMI Group“

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: Šis vertinimas buvo atliekamas kaip 2014-2020 m. strateginių dokumentų išankstinio vertinimo dalis. Išankstinio vertinimo tikslas yra pagerinti ES struktūrinės paramos planavimo ir įgyvendinimo kokybę.

Uždavinys: įvertinti 2004–2006 m. ir 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos programų administravimo Lietuvoje patirtį ir pateikti siūlymus dėl efektyvesnio 2014–2020 m. veiksmų programų administravimo.

Apimtis: vertinimas apima visą ES struktūrinės paramos administravimo Lietuvoje sistemą (2004–2006 m. ir 2007–2013 m. laikotarpiu) ir jos pagrindinius komponentus: institucinė struktūra, procesai ir procedūros, priemonės (įrankiai), skirtos šių procesų ir procedūrų aptarnavimui ir palengvinimui, žmogiškieji ištekliai.

Naudoti metodai: pirminių ir antrinių šaltinių duomenų kokybinė analizė, Stebėsenos duomenų analizė, fokusuotos grupinės diskusijos, interviu, pareiškėjų ir projektų vykdytojų apklausa ir kt.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Vertinime nustatyta, kad:

- 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos administravimo sistema iš esmės veikia tinkamai ir efektyviai;

- siekiant efektyvaus viešosios politikos intervencijų įgyvendinimo (programų ir projektų), administravimo gebėjimai yra ne mažiau svarbūs negu geras tų viešosios politikos sričių išmanymas, ir šiems administravimo gebėjimams sukaupti reikalingas laikas. Todėl 2014–2020 m. laikotarpiu tikslinga užtikrinti Lietuvoje veikiančios ES struktūrinės paramos administravimo sistemos tęstinumą ir VKS institucijose sukauptų administravimo gebėjimų bei kompetencijų išsaugojimą.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Siekiant tobulinti ES struktūrinės paramos administravimo sistemą ir didinti jos veikimo efektyvumą, pateikiamos rekomendacijos dėl 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos programavimo laikotarpio sugrupuotos į keletą svarbiausių grupių: pirma, yra pristatomos įžvalgos, susijusios su institucinės sistemos sandara, funkcionavimu ir konkrečių sistemos veikėjų bendradarbiavimu. Antra, yra pristatomi tobulintini administravimo principai ir reikiami sisteminiai pokyčiai. Trečia, pateikiamos rekomendacijos, susijusios su pagrindinių administravimo procedūrų tobulinimu. Ketvirta, pristatomi IT sprendimai, kurie padėtų sumažinti administracinius kaštus ir našatą. Penkta, dėstomos įžvalgos ir teikiamos rekomendacijos, susijusios su geresniu ES struktūrinės paramos administravimo reglamentavimu ir administravimo sistemos dalyvių bei kitų susijusių institucijų mokymusi, tarpusavio patirties sklaida.

ES struktūrinės paramos vertinimų kokybės vertinimas

Užsakovas: Finansų ministerija

Biudžetas: 50 000 Lt

Vertinimą atliko: VŠĮ „Viešosios politikos ir vadybos institutas“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas – tobulinti ES struktūrinės paramos vertinimo kokybę, įvertinant 2007–2013 m. laikotarpio vertinimo ataskaitų kokybę ir vertinimo kokybės užtikrinimo procesą. Taip pat siekiama tobulinti asmenines Lietuvos valstybės tarnautojų, atsakingų už ES struktūrinės paramos vertinimą, kompetencijas, juos įtraukiant į vertinimo procesą.

Uždaviniai:

- įvertinti ES struktūrinės paramos vertinimo ataskaitų kokybę;
- įvertinti ES struktūrinės paramos vertinimo kokybės užtikrinimo procesą;
- pateikti vertinimo išvadas ir rekomendacijas, pamokas ateičiai, gerosios praktikos pavyzdžių;
- į vertinimo procesą įtraukti Finansų ministerijos ir kitų už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingų institucijų tarnautojus.

Apimtis: vertinimo objektas – ES struktūrinės paramos vertinimo projektų, kurie buvo finansuoti pagal 2008–2012 m. ES struktūrinės paramos vertinimo planus, ataskaitų kokybę. Nagrinėjamos tik baigtų vykdyti vertinimo projektų ataskaitos (38).

Naudoti metodai: atvejo studijos, vertinimų užsakovų apklausa, meta–analizė.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Vertinime nustatyta, kad:

- ES struktūrinės paramos vertinimo ataskaitų kokybė yra pakankamai gera. Meta–analizės būdu gautas vertinimo ataskaitų bendras kokybės indeksas sudaro 0,81 iš 1, o vertinimo užsakovai beveik 90 proc. vertinimo projektų įvertino kaip aukštos arba aukščiausios kokybės;
- vertinimo ataskaitų, kurių užsakovai buvo Finansų ministerija, kokybė yra santykinai geresnė už kitų ministerijų ir valstybės institucijų užsakytus vertinimus. Tai rodo, kad specializuoto šios ministerijos vertinimo padalinio veikla (tiek organizuojant vertinimą, tiek užtikrinant jo kokybę) prisideda prie vertinimo ataskaitų kokybės didinimo;
- stambesni projektai yra mažiau rezultatyvūs kaštų atžvilgiu, o juos įgyvendinant sunkiau užtikrinti aukštą paslaugų kokybę: parengti kokybiškas technines specifikacijas, atrinkti paslaugų teikėjus, kurie būtų pajėgūs įgyvendinti stambius vertinimo projektus, užtikrinti sklandų tokių projektų valdymą;
- įgyvendintų projektų sėkmė taip pat reikšmingai priklausė nuo paslaugų teikėjų kompetencijų, profesionalumo ir darbo etikos laikymosi;
- vadovaujantis meta–analize ir papildomais duomenimis svarbiausi vertinimo ataskaitų kokybės apribojimai yra nepakankama techninių specifikacijų kokybė, vertinimų intervencijų logikų trūkumai, retai taikomi „griežti“ ar sudėtingi vertinimo metodai, vertinimų išvadų ir ypač rekomendacijų kokybė, įvertinta santykinai prastai, naujų žinių kūrimas, įvertintas vidutiniškai.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo ataskaitoje pateikta 10 rekomendacijų ES struktūrinės paramos vertinimo ataskaitų kokybei tobulinti. Atsižvelgiant į šias bendras rekomendacijas, Finansų ministerija, kitos ministerijos ir valstybės institucijos, kurios atsakingos už ES struktūrinės paramos vertinimą, gali pasiūlyti įvairias priemones, reikalingas vertinimo kokybei gerinti.

ES struktūrinės paramos vertinimų rezultatų panaudojimo vertinimas

Užsakovas: Finansų ministerija

Biudžetas: 50 000 Lt

Vertinimą atliko: VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas – nustatyti, kaip ir kiek ES struktūrinės paramos vertinimai prisidėjo prie ES struktūrinės paramos panaudojimo tobulinimo.

Uždaviniai:

- parengti ES struktūrinės paramos vertinimuose pateiktų rekomendacijų statistiką, išnagrinėti jų turinį ir kokybę;
- atlikti vertinimų rekomendacijų įgyvendinimo analizę;
- parengti vertinimo naudos atskirose politikos srityse atvejo studijas;
- suformuluoti vertinimo išvadas ir rekomendacijas;
- sustiprinti už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingų institucijų darbuotojų vertinimo gebėjimus (papildomas uždavinys, atsižvelgiant į tai, kad vertinimas vykdomas kaip sudėtinė vertinimo galimybių stiprinimo projekto veikla).

Apimtis: vertinimo objektas – visi į 2008–2012 m. vertinimo planus įtraukti ES struktūrinės paramos vertinimai, užbaigti iki 2012 m. liepos 1 d., ir juose pateiktos rekomendacijos.

Naudoti metodai: apklausos, interviu, atvejo studijos.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Vertinime nustatyta, kad:

- 2008–2012 m. buvo priimta įgyvendinti daugiau nei 80 proc. ES struktūrinės paramos vertinimuose pateiktų rekomendacijų ir viršyta Techninės paramos veiksmų programoje nustatyta stebėsenos rodiklio reikšmė – 70 proc. priimtų įgyvendinti rekomendacijų. Vertinamuoju laikotarpiu įgyvendintų rekomendacijų dalis siekė 63 proc. visų priimtų įgyvendinti ES struktūrinės paramos vertinimuose pateiktų pasiūlymų;
- 2008–2012 m. buvo daugiausiai įgyvendintų rekomendacijų paskatino administravimo pokyčius, t.y. administravimo procedūrų tobulinimą, administravimo dokumentų tikslinimą, naujų administravimo, priežiūros ir kontrolės funkcijų įvedimą;
- didžioji dalis 2008–2012 m. įgyvendintų rekomendacijų buvo administravimo – techninio, o ne strateginio pobūdžio (atitinkamai 63 proc. ir 37 proc.), kadangi vertinimai dažniausiai inicijuojami, siekiant tobulinti einamuosius sprendimus, o ne inicijuoti strateginius pokyčius, t. y. mažiau strateginių rekomendacijų pateikiama ir priimama įgyvendinti;
- kitos rekomendacijų neįgyvendinimo ar vėlavimo jas įgyvendinti priežastys buvo susijusios su individualizuotos atsakomybės už konkrečių pateiktų pasiūlymų įvykdymą nepriskyrimu, formalaus rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos mechanizmo nebuvimu, nepakankamu vertinimus koordinavusių institucijų aktyvumu, siekiant paskatinti jų vertinimuose kitoms institucijoms skirtų pasiūlymų įgyvendinimą;
- institucijos aktyviau įgyvendina tas rekomendacijas, kurios yra pateiktos ir priimtos įgyvendinti jų pačių koordinuotose vertinimuose, kadangi jaučiama didesnė atsakomybė už vertinimų rezultatų panaudojimą;
- vertinimo rekomendacijos yra svarbios ne tik ES struktūrinės paramos panaudojimo tobulinimui, bet ir atskaitomybės užtikrinimui, kadangi vertinimų indėlių ir juose pateiktų rezultatų panaudojimą efektyviausia matuoti būtent pagal rekomendacijų įgyvendinimo situaciją (tiek kiekybiniu, tiek kokybiniu aspektais);
- rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną – efektyviausias būdas fiksuoti vertinimų rezultatų panaudojimą instrumentiniu aspektu (tiek kiekybiškai – pagal rekomendacijų įgyvendinimo apimtį, tiek kokybiškai – pagal įgyvendintų rekomendacijų turinį).

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo ataskaitoje pateiktos 6 rekomendacijos. Rekomendacijose pateikti pasiūlymai dėl vertinimų rekomendacijų įgyvendinimo ir stebėsenos proceso tobulinimo 2014–2020 m. laikotarpiu. Atsižvelgiant į tai, kad vertinimai yra konsultacinio pobūdžio ir rekomendacijų įgyvendinimas nėra

privalomas, institucijų sprendimas pasirinkti tam tikrą rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos modelį ar priemones priklausys nuo požiūrio, ar aktualu periodiškai rinkti informaciją apie ES struktūrinės paramos vertinimuose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo situaciją, ir nuo susitarimo, kaip 2014–2020 m. laikotarpiu bus atsiskaitoma Europos Komisijai dėl vertinimų rezultatų panaudojimo.

ES paramos poveikio Lietuvos turizmo sektoriui ir plėtros galimybių vertinimas

Užsakovas: Ūkio ministerija

Biudžetas: 134 915 Lt

Vertinimą atliko: UAB „Ernst & Young Baltic“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: tobulinti ES struktūrinės paramos panaudojimą turizmo srityje, nustatant paramos poveikį, tikslingumą, investicijų prioritetus 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui.

Uždaviniai:

- įvertinti 2007–2013 m. ES paramos panaudojimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį (įtaką) turizmo sektoriaus augimui;
- sudaryti patraukliausius turistinius maršrutus vietos ir užsienio turistams, didžiausio turistinio potencialo teritorijose, kurios išskirtos Nacionalinėje turizmo plėtros programoje;
- atsižvelgiant į sudarytus turizmo maršrutus, pasiūlyti 2014–2020 m. turizmo priemones, remiamas veiklas ir paramos formas pagal kiekvieną iš priemonių.

Apimtis: analizuotos Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ priemonių grupės „Atvykstamojo ir vietos turizmo skatinimas naudojant gamtos išteklius, kultūros paveldą ir sukuriant palankesnes aktyvaus poilsio sąlygas“ priemonės, už kurių įgyvendinimą atsakinga Ūkio ministerija.

Naudoti metodai: pirminių ir antrinių šaltinių informacijos analizė, interviu, apklausa, atvejo studijos, poveikio vertinimo modelis, eksperimentinis modelis.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Vertinime nustatyta, kad:

- suplanuotų turizmo priemonių rezultatyvumas daugeliu atveju pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priede nurodytas planuojamas rodiklių reikšmes yra beveik pasiektas arba viršytas, bendrai pagal visas priemones yra baigta 80 % visų planuotų įgyvendinti projektų, sukurta 97 % visų planuotų sukurti tiesioginių darbo vietų ir 2 kartus daugiau nei planuota pastatyta naujų ar sutvarkyta esamų turistų traukos objektų;
- į ES lėšomis finansuotus objektus buvo pritraukta daugiau nei planuota turistų, kuriems pritraukti buvo skirta mažiau nei planuota lėšų.
- 45 savivaldybėse iš 53, kuriose buvo įgyvendintas bent vienas projektas, suplanuotos turizmo priemonės turėjo neutralų poveikį;
- pagrindinės priežastys, dėl kurių objektai nėra iki galo pritaikyti turizmui, yra nebaigtas projektų veiklos vykdymas, nesutvarkyta aplink objektą esanti infrastruktūra, objektuose neteikiama arba teikiama nepakankamai paslaugų lankytojams, nebuvo finansuojama dalis visiškam objekto pritaikymui turizmui būtinų veiklų;
- didžiausio turistinio potencialo teritorijos, kuriose prioritetą teikiamas kultūrinio turizmo plėtrai, numatytos 4 regionuose, kuriose prioritetą teikiamas aktyvaus poilsio plėtrai – 7 regionuose, kuriose prioritetą teikiamas sveikatos turizmo plėtrai, – 5 regionuose, kuriose prioritetą teikiamas dalykinio (konferencijų) turizmo plėtrai – tik Vilniaus regione;
- patraukliausi turizmo produktai yra kultūrinis turizmas ir aktyvaus poilsio turizmas, o didžiausius turistų srautus pritraukia kultūros paveldo objektai ir muziejai.

Atlikus turizmo sektoriaus analizę, sudaryta 14 patraukliausių kompleksinių maršrutų didžiausio turistinio potencialo teritorijose (regionuose), taip pat pasiūlytos pagrindinės priemonės, kuriomis rekomenduojama remti turizmo sektorių.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo ataskaitoje pateiktos 9 rekomendacijos. Parengtos išvados bei rekomendacijos dėl maršrutų, finansuotinių priemonių ir veiklų buvo derinamos su turizmo planavimo dokumentais, tokiais kaip Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Nacionalinė turizmo plėtros 2010–2013 m. programa, autoturizmo trasų ir vandens turizmo trasų specialusis planas ir kitais.

ES struktūrinės paramos poveikio vietinei ir urbanistinei plėtrai vertinimas

Užsakovas: Finansų ministerija

Biudžetas: 175 208 Lt

Vertinimą atliko: UAB "BGI-Consulting", 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: tobulinti ES struktūrinės paramos panaudojimą, įvertinant 2007–2013 m. veiksmų programų poveikį miestų ir miestelių plėtrai ir tinkamai pasirengti 2014–2020 m. programavimo periodui.

Uždaviniai:

- įvertinti 2007–2013 m. veiksmų programų paramos mastą ir efektyvumą Lietuvos miestuose ir miesteliuose.
- įvertinti 2007–2013 m. veiksmų programų paramos poveikį miestų ir miestelių socialinei ir ekonominei plėtrai.
- įvertinti galimybes įgyvendinti integruotuosius tvarios miestų plėtros veiksmus bei poreikį juos įtraukti į 2014–2020 m. planavimo dokumentus.
- „Bendruomenės inicijuoto vietos plėtros“ principo taikymo alternatyvos ir poreikis jas integruoti į naujo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio planavimo dokumentus.

Apimtis: Vertinimo objektas yra 2007–2013 m. veiksmų programų priemonės, kurios turi poveikį miestų ir miestelių plėtrai (vertintojai identifikavo 35 tokias priemones).

Naudoti metodai: gyvenimo kokybės modelis, apimantis gyvenamąją aplinką charakterizuojančių socialinių, ekonominių, aplinkosauginių rodiklių visumą, statistinė ir lyginamoji analizė, ekspertų diskusijos, apklausos, makroekonominis modeliavimas, atvejo studijos, integruojančios sąnaudų – naudos analizę.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Buvo įvertintos 35 Žmogiškųjų išteklių plėtros, Ekonomikos augimo bei Sanglaudos skatinimo veiksmų programų priemonių investicijos, kurios turi poveikį miestų ir miestelių plėtrai; analizė atlikta 51 gyvenamosios vietovės pagrindu (didieji miestai, regioniniai augimo centrai, probleminių teritorijų miestai, kiti miestai ir miesteliai).

Vertinime nustatyta, kad:

- bendrai šalies mastu būdingas vidutinis ir mažesnis nei vidutinis investicijų tinkamumas, t.y. planuojant projektus nepakankamai atsižvelgiama į bendrą gyvenamosios vietovės būklę;
- investicijos pagal 2007–2013 m. veiksmų programas turėtų gana pastebimai pagerinti nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros pasiūlą miestų ir miestelių gyventojams, didžiausias ES struktūrinės paramos poveikis švietimo paslaugų infrastruktūros pokyčiams fiksuojamas vidutiniuose ir mažesniuose miestuose, nepatenkančiuose į tikslines regioninės plėtros teritorijas (problemines teritorijas ar regioninius augimo centrus);
- planuojant ir įgyvendinant 2007–2013 m. struktūrinės paramos investicijas, šalies miestai ir miesteliai orientavosi į infrastruktūrinės investicijas, kurios buvo skirtos įvairių sričių (susisiekimo, komunalinių, socialinių, švietimo paslaugų) gerinimui;
- 2011 m. ir 2012 m. šalies BVP buvo apie 2,3 proc. didesnis nei būtų buvęs nesant investicijų, finansuojamų 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos lėšomis, vėlesniais metais išlieka ilgalaikis šių investicijų poveikis, dėl kurio papildomai kasmet bus sukuriama 0,65 proc. BVP.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo ataskaitoje pateikta 16 rekomendacijų, skirtų nustatytoms problemoms spręsti.

Apibendrinus rekomenduojama skatinti investicijų į miestus ir miestelius kompleksiskumą, naudoti naujus Europos Komisijos siūlomus integruotai tvariai miestų plėtrai skirtus instrumentus, planuojant ir įgyvendinant 2014–2020 m. plėtros programas ir projektus, plačiau remtis vietos lygmens bendruomeniniais resursais, 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos įgyvendinimui išnaudoti esamus administracinius resursus.

Išvados ir rekomendacijos naudojamos atsiskaityti visuomenei, kaip ES struktūrinės paramos investicijos prisidėjo įgyvendinant sanglaudos politiką, kokį poveikį turėjo vietinei urbanistinei plėtrai ir žmonių gerovei. Be to, vertinimo rezultatai buvo naudojami rengiantis naujam programavimo laikotarpiui.

Kontrafaktinio vertinimo metodų pritaikomumo ir statistinių duomenų pakankamumo ES struktūrinės paramos poveikiui matuoti vertinimas

Užsakovas: Finansų ministerija

Biudžetas: 148 000 Lt

Vertinimą atliko: VšĮ „Viešosios politikos ir vadybos institutas“, UAB „PPMI Group“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: Tobulinti ES struktūrinės paramos poveikio vertinimų kokybę, įvertinant kontrafaktinių poveikio vertinimo metodų pritaikomumą ir vertinimui reikalingų duomenų prieinamumą ir pateikiant rekomendacijas dėl kontrafaktinių poveikio vertinimo metodų taikymo ES struktūrinės paramos poveikiui vertinti.

Uždaviniai:

- išanalizuoti kontrafaktinių metodų teoriją: kontrafaktinio poveikio vertinimo esmę ir metodus, galimybes ir poreikį juos naudoti.
- išanalizuoti Europos Komisijos ir ne mažiau kaip 2 ES valstybių (be Lietuvos) patirtį kontrafaktinių poveikio vertinimo metodų taikymo ES sanglaudos politikos ir struktūrinės paramos srityje.
- įvertinti statistinių duomenų pakankamumą ir kitas galimybes praktiškai taikyti kontrafaktinius poveikio vertinimo metodus konkrečių Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos intervencijų poveikiui vertinti ir pateikti rekomendacijas dėl kontrafaktinių poveikio vertinimo metodų pritaikomumo 2014–2020 metų ES struktūrinės paramos intervencijų kontekste.

Apimtis: Išanalizuotos 2007–2013 metų ES paramos lėšomis finansuojamos priemonės ir galimos 2014-2020 metų investicijų kryptys.

Naudoti metodai: pirminių ir antrinių šaltinių analizė, interviu.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai.

Vertinimo metu išanalizuotas kontrafaktinių poveikio vertinimo metodų pritaikomumas ir vertinimui reikalingų duomenų prieinamumas, vertinant veiksmų programas, ir parengtos metodinės gairės, kuriose aptarti svarbiausi kontrafaktinio poveikio vertinimo metodai, planavimas ir dizainas, reikalingi duomenys ir rezultatų naudojimas.

Vertinimo metu nustatyta, kad:

- didžiausią kontrafaktinio poveikio vertinimo metodų taikymo potencialą turi ŽIPVP 1.1 ir EAVP 2.1 ir 2.2 prioritetų intervencijos;
- kontrafaktinio poveikio vertinimo metodai netaikytini horizontalioms intervencijoms (pavyzdžiui, lygių galimybių ir pan.), nes tokios intervencijos poveikis paprastai juntamas visoje tikslinėje populiacijoje, t. y. negalima sudaryti tiesiogiai palyginamų intervencijų nepaveiktos (kontrolinės) grupės ir intervencijų paveiktos (tikslinės) grupių. Kontrafaktiniai metodai taip pat yra netinkami norint vertinti visos veiksmų programos poveikį;
- daugiausia kontrafaktinio poveikio vertinimui tinkamų rodiklių turi ŽIPVP 1.1 ir EAVP 2.1 ir 2.2 prioritetai, o ŽIPVP 1.3 prioriteto ir ypač ŽIPVP 1.2 prioriteto priemonėse pastebėtas bendras rezultato rodiklių, orientuotų į elgsenos pokytį, trūkumas;
- Lietuvoje jau yra įgyvendinami bandomieji projektai, kurių logika yra artima eksperimentinei intervencijai;
- Lietuvoje kaupiami beveik visi kontrafaktinio poveikio vertinimui reikalingi duomenys, o skirtingų duomenų bazių duomenis galima jungti naudojant fizinio ar juridinio asmens kodus, duomenys apie asmens kvalifikaciją ir profesiją Lietuvoje kol kas nėra centralizuotai kaupiami, tai pagrindinė priežastis, kodėl tam tikroms intervencijoms (pvz., ŽIPVP 1.2 ir 1.3 prioritetų priemonėms) kontrafaktinio poveikio vertinimas yra netaikytinas;
- Nepaisant to, vertinimo duomenų prieinamumo problemos kyla dėl nepakankamo teisinio reglamentavimo.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo ataskaitoje pateiktos 8 rekomendacijos. Pasiūlyta, kaip galima integruoti kontrafaktinį poveikio vertinimą į 2014–2020 m. ES paramos stebėsenos ir vertinimo sistemą (ataskaitoje pateikti konkretūs pasiūlymai). Pasiūlyti duomenų perdavimo nepriklausomiems vertintojams būdai. Vertinimo išvados, rekomendacijos ir metodinės gairės prisidės tobulinant ES struktūrinės paramos poveikio vertinimų kokybę.

Sanglaudos skatinimo veiksų programos 1 prioriteto priemonės "Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas" poveikio ir jos tęstinumo vertinimas

Užsakovas: Vidaus reikalų ministerija

Biudžetas 59 895 Lt

Vertinimą atliko: UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: padidinti priemonės, skirtos įgyvendinti kaimo kompleksinės plėtros projektus, poveikį 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

Uždaviniai:

- įvertinti priemonės „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ rezultatyvumą ir poveikį 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu;
- nustatyti priemonės tęstinumo ir didesnio poveikio galimybes 2014–2020 m. laikotarpiu ir pateikti vertinimo išvadas bei rekomendacijas ateinančiam ES struktūrinės paramos laikotarpiui.

Apimtis: Vertinimo objektas yra Sanglaudos skatinimo veiksų programos 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ priemonė „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“. Investicijų pagal šią priemonę rezultatyvumas, poveikis 2007–2013 m. laikotarpiu, tęstinumas ir poveikio galimybės 2014–2020 m. laikotarpiu.

Naudoti metodai: pirminių ir antrinių šaltinių analizė, statistinė analizė, palyginamoji ir turinio analizė, interviu, „minčių lietaus“ metodas, ekspertų panelė.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Siekiant užtikrinti spartesnę priemonės lėšų įsisavinimą bei planuojamų rezultatų pasiekimą tikslinėse teritorijose, nustatytos priemonės įgyvendinimo netolygumų atskiruose centruose priežastys ir būdai problemų sprendimui. Taip pat nustatyti ES struktūrinės paramos teikimo šiems regioniniams augimo centrams 2014–2020 m. laikotarpiu poreikiai ir galimybės bei jos galimos apimtys.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Atsižvelgiant į vertinimo rezultatus ir išvadas, pateiktos šios rekomendacijos 2014–2020 m. laikotarpiui:

- tęsti priemonės įgyvendinimą 2014–2020 m. laikotarpiu ir taikyti priemonę vietovėms, turinčioms 1–6 tūkst. gyventojų, išskyrus savivaldybių centrus, tačiau numatyti išimtis tais atvejais, kai tvarkomas integralus objektas yra ir šių vietovių, ir savivaldybių centrų teritorijose;
- papildyti priemonę naujomis veiklomis – leisti įsigyti įrangą bendruomeniniams poreikiams, finansuoti inžinerinių tinklų tvarkymą, bendro naudojimo patalpas atitinkama dalimi, naujų pastatų statybą, pačioms savivaldybėms spręsti, kurias iš leistinų veiklų finansuoti projekte, taip pasiekiant didesnio kompleksiško ir išbaigtumo;
- vengti dirbtinio projektų suskaidymo ir neriboti projektų maksimalios vertės, tačiau nustatyti minimalią 2,5 mln. Lt projektų vertę;
- toliau taikyti regionų planavimo atrankos būdą, derinant su integruotais, keletą sektorių apimančiais projektais ar jų grupėmis (URBAN tipo veiksmams), savivaldybėms glaudžiau bendradarbiauti su Regionų plėtros tarybomis sudarant regionų planuojamus projektus;
- supaprastinti projektų administravimą, atsisakyti perteklinio reguliavimo, kontrolės ir popierizmo, taikyti supaprastintus išlaidų pagrindimo būdus, atsisakyti kaštų naudos analizės, taikytinos tik didelės vertės projektams;
- taikyti tuos pačius paramos skirstymo regionams kriterijus („Užimtieji žemės ūkyje, medžioklėje ir miškininkystėje“, „Žemės ūkio naudmenų, įvertintų 32 ir mažiau balų, dalis“, „Vidutinės namų ūkių disponuojamos pajamos namų ūkio nariui per mėnesį“, „Naujo verslo formavimosi koeficientas“, „Šalies kaimo gyventojų, gyvenančių regione, dalis“, tačiau suteikiant daugiau poveikio kriterijui „Šalies kaimo gyventojų, gyvenančių regione, dalis“. Svarstytinas naujas kriterijus – „Sutvarkytos viešosios ir bendruomeninės infrastruktūros potencialių naudotojų skaičius“;

- atsisakyti stebėsenos rezultato rodiklio „Pritaukta privačių investicijų, mln. Lt“, nes tai kontekstinis stebėsenos rodiklis (programos lygmens), o rezultato rodiklį „Kaimo gyvenamosios vietovės, kuriose sutvarkyta viešoji aplinka, skaičius“ naudoti kaip nacionalinį produkto rodiklį arba modifikuoti atskiriant rodiklius pagal infrastruktūros formas (atvira erdvė ar pastatas, naujas ar modernizuojamas);
- nustatyti minimalų savivaldybių nuosavą indėlį ne didesnį kaip 5 proc.

Sveikatos sektoriaus prioritetų 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo laikotarpiu strateginis vertinimas

Užsakovas: Sveikatos ministerija

Biudžetas 169 400 Lt

Vertinimą atliko: VšĮ Mokymų, tyrimų ir vystymo centras, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: pasirengti 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos programavimo laikotarpiui, įvertinant sveikatos sektoriaus raidos tendencijas iki 2020 m. ir nustatant galimus sveikatos priežiūros srities prioritetus, finansuojamus 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos lėšomis.

Uždaviniai: Tikslui pasiekti numatyti 4 uždaviniai:

- Atlikti Lietuvos sveikatos sektoriaus esamos padėties analizę, išryškinant problemas ir gerąsias iniciatyvas.
- Nustatyti pagrindines sveikatos problemų priežastis.
- Vadovaujantis ES struktūrinę paramą reglamentuojančiais ir sveikatos strateginiais dokumentais, nustatyti 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo sveikatos sektoriuje galimybes.
- Nustatyti veiksmingiausias ir tikslingiausias prioritetas priemones, kurių įgyvendinimas galėtų būti finansuojamas 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšomis.

Apimtis:

Vertinimas apėmė Lietuvos sveikatos sektoriaus problemų ir gerųjų iniciatyvų analizę; šalies gyventojų sveikatos skirtumų ES lygmeniu (lyginant Lietuvos gyventojų sveikatos rodiklius su ES šalių sveikatos rodikliais) ir nacionaliniu lygmeniu (lyginant skirtingų grupių pagal lytį, gyvenamąją vietą, užimtumą, išsilavinimą ir kt. sveikatos rodiklius) analizę; gyventojų sveikatos problemoms spręsti skirtų intervencinių priemonių, kurioms įgyvendinti galėtų būti naudojamos ES struktūrinės paramos 2014–2020 m. laikotarpiu skiriamos lėšos, analizę.

Naudoti metodai: Šio vertinimo metodologijos pagrindas – kompleksinių metodų taikymas. Duomenų analizė atlikta taikant įvairius kiekybinius ir kokybinius duomenų analizės metodus. Kokybinių tyrimų metu gauta informacija analizuota turinio analizės metodu, sveikatos problemų kokybinei analizei taikyti atvejo analizės metodai. Kiekybinių duomenų analizei taikyti aprašomosios statistikos metodai ir kriterijai. Teisinių ir kito pobūdžio dokumentų analizė atlikta taikant struktūruotą turinio analizės metodą. Vertinant galimų prioritetinių intervencijų ekonominį efektyvumą, taikyti ekonominio modeliavimo metodai. Sveikatos sistemos funkcionavimas vertintas taikant stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės metodą. Vertinimo išvados ir rekomendacijos pateiktos remiantis sisteminiiais analizės modeliais, taip pat prioritetų ir intervencijų nustatymo metodais

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

Įvertinus reikšmingiausias gyventojų sveikatos problemas, atsižvelgus į sveikatos sistemos ypatumus bei potencialą, taip pat į Lietuvos pažangos strategijoje bei 2014–2020 m. Lietuvos pažangos programoje išdėstytus prioritetus, buvo nustatytos trys svarbiausios investicijų sritys ir aprašytos prioritatinės intervencijų priemonės.

Prioritatinėse investicijų srityse įgyvendinamos intervencinės priemonės yra mokymai, informacinių ir ryšių technologijų diegimas, tyrimai bei vertinimai ir kitos priemonės.

Rekomenduojamos 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos investicijų panaudojimo sveikatos sektoriuje sritys yra lėtinių ligų valdymas, sveikata darbe bei sveikatos saugos ir kokybės gerinimas.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo rezultatai panaudoti rengiant ES paramos panaudojimo veiksmų programas, skirtas ES strategijai „Europa 2020“ įgyvendinti, taip pat rengiant ir įgyvendinant kitus nacionalinius strateginius dokumentus, skirtus šalies gyventojų sveikatai saugoti ir stiprinti.

Žmogiškųjų išteklių plėtros ir socialinės sanglaudos sričių būklės analizė ir perspektyvų 2014–2020 m. parengimas

Užsakovas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM)

Biudžetas 266 200 Lt

Vertinimą atliko: VŠĮ „Viešosios politikos ir vadybos institutas“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: įvertinti 2007–2013 m. struktūrinės paramos rezultatyvumą ir poveikį socialinėje ir užimtumo srityse ir pateikti pasiūlymus dėl ES paramos panaudojimo kryptių 2014–2020 m.

Uždaviniai:

- atlikti SADM kompetencijai priskirtų veiklos sričių esamos būklės analizę;
- įvertinti 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos indėlį nacionalinės politikos tikslams įgyvendinti ir tolesnei plėtrai (veiklos srityse, priskirtose SADM kompetencijai)

- nustatyti prioritetus, uždavinius, finansinių išteklių poreikį ir pasiūlyti priemones SADM kompetencijai priskirtose srityse įgyvendinti 2014–2020 m. laikotarpiu.

Apimtis: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) kompetencijai priskirtų veiklos sričių būklės ir tendencijų analizė, taip pat Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos (ŽIPVP) 1 prioriteto ir Sanglaudos skatinimo veiksmų programos (SSVP) 2 prioriteto priemonių analizė ir vertinimas pagal nustatytus kriterijus.

Naudoti metodai: vertinimo metu buvo naudoti įvairūs kiekybiniai ir kokybiniai tyrimo metodai: pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė, apklausa, interviu ir atvejo studijos. Vertinimo metu išanalizuoti anksčiau atlikti tyrimai, vertinimai, įvairūs straipsniai, išvados ir pasisakymai; išnagrinėti statistiniai duomenys (Lietuvos statistikos departamentas, „Eurostat“, „Eurobarometer“, SFMIS ir kt.); atlikta teisės aktų analizė; įvykdyta daugiau kaip 80 interviu Lietuvoje ir užsienyje. Grupinėse diskusijose ir išvažiuojamuosiuose susitikimuose dalyvavo 65 asmenys; išnagrinėta dviejų užsienio šalių (Estijos ir Lenkijos) patirtis ir atliktos Elektrėnų ir Širvintų rajono savivaldybių atvejo studijos.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

- įvertintos dabartinės tendencijos ir identifikuoti svarbiausi 2014-2020 m. laikotarpio iššūkiai socialinėje ir užimtumo srityse: nepalankios demografinės tendencijos; Lietuvos visuomenės spartus senėjimas; Šios tendencijos kelia grėsmę tiek viešųjų finansų tvarumui, tiek tinkamo socialinio saugumo lygio užtikrinimui šalyje. Darbo jėgos švaistymo lygis išlieka pakankamai aukštas, nes šalyje yra daug neužimtų ar ekonomiškai neaktyvių gyventojų, didelis ilgalaikio nedarbo lygis, didelis jaunimo nedarbas. Labai svarbus išlieka iššūkis – tai ilgalaikė socialinė sanglauda. 2012 m. Lietuvoje skurdo riziką ar socialinę atskirtį patyrė 975 mln. asmenų, arba 32,5 proc. šalies gyventojų, ir pagal šį rodiklį Lietuva buvo ketvirta skurdžiausia šalis ES.

- nustatyta, kad per 2007–2013 m. laikotarpį, panaudojant ES fondų lėšas, pasiekta nemažai rezultatų: planuojama, kad iki laikotarpio pabaigos (2015 m.) projektuose tiesiogiai dalyvauti turėtų apie 450 tūkst. asmenų. Galima teigti, kad ESF parama užimtumo ir socialinėje srityje padėjo išsilaikyti darbo rinkoje arba įsidarbinti maždaug 100–110 tūkst. asmenų. Kalbant apie socialinę ir darbo rinkos infrastruktūrą, tiesioginės naudos iš šių investicijų gaus apie 200 tūkst. asmenų.

- numatyti produkto ir rezultato rodikliai parodo trumpojo laikotarpio rezultatus ir neatspindi ilgalaikių pokyčių ar „išstūmimo efekto“, kuris tikėtina pasireiškia, t.y. kai kurios gavusios paramą įmonės būtų mokiusios savo darbuotojus net ir tuo atveju, jei parama nebūtų skirta.

- atsakymas į klausimą, ar ES struktūrinė parama padėjo paskatinti ilgalaikius ir tvarius pokyčius, yra nevienareikšmis. Apibendrintai, visų ES priemonių ilgalaikius efektus galima suskirstyti taip:

(1) Priemonė padėjo išspręsti šalies ar tam tikros tikslinės grupės problemą, sukurti ilgalaikį kokybinį ar sisteminių pokytį, kuris, tikėtina, išliks ir paramai pasibaigus.

(2) Priemonė padėties iš esmės nepakeitė, tačiau padėjo išbandyti naujas iniciatyvas, požiūrius ar metodus, kurie padėjo ar, tikėtina, padės siekti svarbiausių valstybės tikslų.

(3) Priemonė padėjo įgyvendinti valstybės politikos tikslus ir spręsti aktualias einamąsias problemas, tačiau dėl riboto paramos masto, problemos kompleksiskumo ar dėl projektų įvairovės sunku kalbėti apie kokį nors ilgalaikį pokytį. Vis dėlto kai kurie projektai buvo sėkmingi, aktualūs

ir naudingi toms organizacijoms, bendruomenėms ar atskiriems asmenims, kurie sugebėjo pasinaudoti jiems suteikta galimybe.

(4) Pasikeitus ekonominiam ir socialiniam kontekstui priemonės aktualumas sumažėjo ir ją reikėjo iš esmės pertvarkyti.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

pateikiami pasiūlymai dėl ES paramos 2014–2020 m. socialinėje ir užimtumo srityje suskirstyti į tris dalis: pirmiausia, aptariamos svarbiausios 2014–2020 m. laikotarpio finansavimo kryptys, antra, pateikiami pasiūlymai dėl 2014–2020 m. laikotarpio paramos įgyvendinimo modelio ir, trečia, pateikiami pasiūlymai dėl svarbiausių veiksmų, didinant ES paramos įgyvendinimo efektyvumą.

Pateikti pasiūlymai ir rekomendacijos, panaudoti rengiant 2014–2020 m. veiksmų programą, leis efektyviau panaudoti investicijas socialinėje ir užimtumo srityje.

Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto rodiklių tarpinis vertinimas, siekiant parengti išsamią informaciją metinei įgyvendinimo ataskaitai

Užsakovas: Vidaus reikalų ministerija

Biudžetas 107 690 Lt

Vertinimą atliko: VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“, 2013 m.

Vertinimo tikslas, uždaviniai, apimtis

Tikslas: atlikti keturių 4 prioriteto rodiklių rezultatų vertinimą bei pateikti aktualias išvagas ir informaciją dėl prioriteto įgyvendinimo.

Uždaviniai:

- nustatyti 4 prioriteto rodiklių „Sėkmingai mokymus baigusių asmenų (valstybės tarnautojai, statutiniai tarnautojai, kiti darbuotojai), kurie taiko įgytas žinias darbe, dalis (proc., 6 mėnesiai po mokymų pabaigos)“ ir „Valstybės ir savivaldybių išlaidų, kurias apima kokybės vadybos sistemos, dalis (proc.)“ 2012 m. pasiektas kiekybines reikšmes;
- nustatyti 4 prioriteto rodiklio „Valstybės išlaidos, kurias apima veiklos valdymo sistemos visose (14) ministerijų, dalis (proc.)“ 2012 m. pasiektą kiekybinę reikšmę ir įvertinti programos rodiklio „Lietuvos ministerijose įdiegtų veiklos valdymo sistemų skaičius ir dalis nuo visų ministerijų (skaičius/proc.)“ įgyvendinimo kokybinę pažangą;
- parengti išvagas dėl keturių vertinamų rodiklių įgyvendinimo efektyvumo, rezultatyvumo, įvertinti veiklos valdymo ir kokybės vadybos sistemų diegimo poveikį viešajam sektoriui, pateikti rekomendacijas dėl optimalaus siekiamų rodiklių reikšmių pasiekimo 2015 m., įvertinti rodiklių įgyvendinimo perspektyvas 2015 m. ir pasiūlyti stebėsenos rodiklių sistemos tobulinimo būdus ateinančiam programavimo laikotarpiui;
- pateikti kitas metinei 2012 m. ŽIPVP įgyvendinimo ataskaitai reikalingas išvagas, susijusias su 4 programos prioritetu.

Apimtis: vertinamas ŽIPVP 4 prioriteto įgyvendinimas nuo programavimo laikotarpio pradžios iki 2012 m. gruodžio 31 d.

Naudoti metodai: pirminių ir antrinių informacijos šaltinių analizė, apklausa, interviu ir statistinė duomenų analizė.

Pagrindiniai vertinimo rezultatai

- nustatyti 2012 m. ŽIPVP 4 prioriteto rodiklių tarpiniai rezultatai ir įvertintos rodiklių pasiekimo perspektyvos 2015 m.;
- įvertintas veiklos valdymo ir kokybės vadybos sistemų diegimo poveikis viešajam sektoriui bei ŽIPVP 4 prioriteto poveikis viešojo administravimo procesams ir horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimui;
- pateiktos rekomendacijos dėl rodiklių įgyvendinimo tobulinimo, rodiklių stebėsenos ir skaičiavimo metodikos kai kurių aspektų;
- pateikti pasiūlymai dėl rodiklių 2014–2020 m. ES finansinėje perspektyvoje.

Vertinimo rekomendacijos ir nauda

Vertinimo rezultatai buvo panaudoti rengiant metinę ŽIPVP 4 prioriteto įgyvendinimo ataskaitą už 2012 m.